

PSALAMSKA MOTIVACIJA U »KANTICI ALI PISNI« JUDITINOJ

István Lőkös

UDK: 223:821.163.42.09-1 Marulić, M.
Izvorni znanstveni rad

István Lőkös
Filozofski fakultet
Debrecen Eger

Analiziramo li tekst »Kantike« u *Šestom libru* Marulićeve *Judite* s gledišta psalamskih motivacija, najprije je svrsishodno objasniti sljedeće pitanje: kakav je odnos Davidovih psalama i starozavjetne *Knjige o Juditi*. Kratki i selektivni katalog recepcije psalamskih tekstova u *Knjizi o Juditi* odmah nam svjedoči da se autor tog deuterokanonskog biblijskog teksta u svom djelu uvelike koristio psalamskom tradicijom. Evo našega kratkog, selektivnog kataloga.

U *Knjizi o Juditi* 7,8 čitamo da »Israelovi sinovi neufaju se ni u svoja kopja, ni u svoje glavice«. ¹ Izrael se ovdje pojavljuje kao zemlja naroda koji živi u planinama, njegov Bog, Jahve, samo je na planini moćan, a u dolinama već nema snage. Konfrontiranjem teksta *Psalma* 68,15-17 odmah možemo konstatirati izvor autora *Knjige o Juditi* »15. Čim Bog s neba razpršavaše u njoj kralje, nastade ona bila kakono snig, kakono gora Selmon. 16. Planina je božja planina prilipa, planina utvrđena, planina pićna. 17. [...] On [Bog] će na njoj pribivati u vike.« ²

Knjiga o Juditi 8,18 ukratko sažima Juditinu potvrdu o tome da narod Betulije već davno ne slijedi svoje očeve, »koji ostaviše svoga Boga, a štovahu tudje bogove«. »Nebuduć mi upali u kipoklonstvo, kako biahu upali naši stariji, imamo još jače pouzdati se, da će nas Bog uslišati.« ³

¹ Hrvatski tekst citiramo iz prijevoda Ivana Matije Škarića: *Sveto pismo Staroga i Novoga Uvita* [...] Slog četvrti, u Beču, 1859, str. 357.

² Isto, Slog peti, str. 217-218.

³ Isto, Slog četvrti, str. 361.

Čitajući paralelno tekst *Psalma 77,56-64* doznajemo da oni, pretci Betulijanaca, tj. Židova, »podkušaše, i razljutiše privisokoga Boga i njegovih naredbah nehtiše oblužavati«, »oni odstupiše natrag, nehtiše obluživati uvit«, »oni ga [tj. Boga] na svojih glavicah potaknuše na sržbu, i sa svojimi udilanimi prilikami uzbudiše na revnost. Čuo je to Bog, i pohudio je, i sagnao je Israela na odveć malo. On je odbacio ono pribivalište, koje biaše u šilu, oni Nadstor, u kojem on pribivaše među ljudmi. I dopustio je da bude zaslužnjena njihova jakost, i da njihova podika upade neprijatelju u ruke. A svoj je puk pridao pod mač, buduć on odvrkao svoje baštinstvo. Njihove je mladiće izžegao oganj, a njihove divice nisu tugovale. Njihovi su svećenici poginuli u jilu mača, a njihove udovice nisu ih plakale.«⁴

Listajući dalje *Knjigu o Juditi* u sljedećim rečenicama opet ćemo naći psalamsku motivaciju. U prvom stihu devetog poglavlja čitamo: »Buduć dakle oni išli, ulizè Judit u svoje molbište, i obukavši se u kostret, i posuvši glava pepelom prostrì se prid Jehovu, i uzdignu k njemu svoj glas rekavši: [...]«⁵ Nema dvojbe da je citirani tekst motiviran sljedećim odlomkom *Psalma 140 (141),2*: »Neka se upravi moje moljenje k tvojem licu kakono tamjan, a uzdignutje mojih rukuh kakono večernja žertva.«⁶ Poznato je da je u biblijsko doba najprigodniji trenutak moljenja bila večernja sveta pričest s tamjanom, što je bilo osobito milo Bogu.

U *Knjizi o Juditi 13,21* čitamo sljedeći Juditin poziv na pjevanje zahvalnice Bogu. »Proslavite ga vi svi, jer je on [Bog, tj. Jehova] dobar, i jer je vikovito njegovo milosrdje.«⁷ Citirane riječi su u suglasnosti s početnim stihovima *Psalma 105(106) i 106(107)*. Prvi stih *Psalma 105*: »Proslavite Jehovu, dobrostiv, jer je vikovito njegovo milosrdje«; prvi stih *Psalma 106*: »Slavite Jehovu jer je on dobrostiv, jer je vikovito njegovo milosrdje.«⁸

Sljedeći naš primjer paralelizma nalazi se u *Knjizi o Juditi 16,2*: »Počmite za Jehovu udarati u bubnje, zapivajte Jehovi uz kleplosnice, zapivajte mu skladno novu pismu, uzveličajte, i zazovite njegovo ime.«⁹ Odgovarajuće riječi naći ćemo u stihovima *Psalma 32,13; 95,1-3; 97,1*. Evo primjera iz *Psalma 32-13*: »1. Klikujte pravedni radi Jehove; prikladno je da ga pravedni hvale. 2. Slavite Jehovu brenčuljami i deseterožicnom gudajkom pivajte mu pisme, 3. Spivajte mu spivajte novo; pivajte mu izvrsno s vapajem.«¹⁰ Iz *Psalma 95,1-3*: »1. Pivajte Jehovi pismu novu; pivajte Jehovi sve države. 2. Pivajte Jehovi, slavite njegovo ime; navistjajte od dneva do dneva njegovo shranjenje. 3. Povidajte medju narodi njegovo veličanstvo, i medju svimi pukovi njegova čudesa.«¹¹ Iz *Psalma 97,1*: »Pivajte

⁴ Isto, Slog peti, str. 267-268.

⁵ Isto, Slog četvrti, str. 364.

⁶ Isto, Slog, peti, str. 446.

⁷ Isto, Slog četvrti, str. 378.

⁸ Isto, Slog peti, str. 358. i 365.

⁹ Isto, Slog četvrti, str. 384.

¹⁰ Isto, Slog peti, str. 99-100.

¹¹ Isto, str. 325.

Jehovi pismu novu, jer je on dilovao stvari začudne. Njega je pomogla ista njegova desnica, i ista njegova sveta mišica.«¹²

Čitajući dalje Knjigu o Juditi naći ćemo i ovu rečenicu u 16,17: »Neka tebi služi svako tvoje stvorenje; ti bo si rekao, i oni bihu učinjeni; ti si izpustio svoj duh, i oni bihu stvoreni, i neima nikoga, koj bi se suprotivio tvojemu glasu.«¹³ Odgovarajuće riječi naći ćemo u *Psalmu* 32(33),9: »Jer je on rekao i bilo je učinjeno; on je zapovidio i bilo je stvoreno.«¹⁴

Mogli bismo citirati još jedan opet karakterističan paralelizam iz *Knjige o Juditi* 16,18 i *Psalma* 96(97),4-5. »Prid tvojim licem tresu se planine na svojih temeljih skupa s vodami; a hridine raztapljaju se kakono vosak.«¹⁵ — piše autor *Knjige o Juditi* aludirajući na stihove *Psalma* 96(97),4-5: »4. Prosinuše njegove munje na zemaljskom okrugu; vidila ih je zemlja, i ona se je ustresla. 5. Planine su se prid Jehovinom licem raztopile kakono vosak, prid licem Gospodina svê zemlje.«¹⁶

S obzirom na to da primjeri iz psalama obuhvaćaju širi spektar psalama, moramo obratiti pažnju i na strukturu *Knjige psalama*. Poznato je da spomenuta biblijska knjiga sadrži 150 psalama i prema doksologijama dijeli se na pet »knjiga«. U *Knjizi psalama* nalaze se različite književne vrste, koje su prema karakterizaciji H. Gunkela sljedeće: *tužbe*, *zahvalnice* (tj. *zahvalne pjesme*), *himne*, *kraljevski psalmi* i tzv. *kraće književne vrste* u kojima nalazimo povijesnu orijentaciju, didaktičnost, mudrost itd. Možda je najvažnija karakteristika psalama *učenje*. Tim njihovim svojstvom teolozi se bave od staroga vijeka do danas, a bavili su se i pitanjem tzv. intertestamentalističkog židovstva, poslije rabinističkim židovstvom i naravno i kršćanstvom. Zanimanju svih ovih teoloških smjerova za karakter učenja starozavjetnih psalama zajedničko je to da su mnoštvo psalama interpretirali (i danas interpretiraju) u vezi s posljednjim stvarima, poput čekanja Mesije, tj. Spasitelja. Kada kršćanstvo prati ovo eshatološko-mesijanističko shvaćanje *Knjiga psalama* (čak i cijelog *Staroga zavjeta*), smatra psalme kao proroštvo o Kristu i interpretira psalme u zrcalu mučenja, smrti i uskrsnuća Isusa Krista. Tako se dijeli *učenje* u *Knjizi psalama* na tri tematska kruga: *Bog*, *vjernik* i *patnja*; *grijech*, *pokajanje*, *oproštenje grijeha*.

Posebna teološka analiza potvrđuje nam, među ostalim, da Bog je kao stvaralac svijeta i reda u svijetu u povijesti naroda Izraela uvijek bio branitelj svoga naroda, tj. naroda Izraela. Osvjedočenje se nalazi u tzv. *povijesnim psalmima*, kad autor psalama u okviru hvaljenja (hvale, pohvale) i učenja oživljava sve one velike teme koje su nam poznate iz *Pentateuha*, tj. iz pet knjiga Mojsijevih (npr. oslobođenje iz Egipta, putovanje u pustinji, očitovanje na gori Sinajskoj i dar obećane zemlje).

¹² Isto, str. 330.

¹³ Isto, Slog četvrti, str. 386.

¹⁴ Isto, Slog peti, str. 101.

¹⁵ Isto, Slog četvrti, str. 386.

¹⁶ Isto, Slog peti, str. 329.

Pogledajmo u vezi s tim *Psalmi* 78; 105; 106; 114; 136. Nema dvojbe da se ta motivacija markantno pojavljuje i u *Knjizi o Juditi*. Opširnija analiza psalama potvrđuje da je prema spomenutim shvaćanjima poruka psalama to da Izrael nije samo u prošlosti iskusio spasonosnu prisutnost Boga, nego uvijek. Izrael je uvijek svjestan ove spasonosne nazočnosti Boga, koji živi na svetoj gori Sion, i zna da je uvijek moguće hodočašće za pomoć do Siona, do Jehove (Jahvea). Da odmah aludiramo na neke segmente Knjige o Juditi u kojima se čita o pomoći Boga (Jahvea), koji brani svoj narod ukoliko nije pogriješio: o tome je riječ npr. u savjetu Akiora u petom poglavlju Knjige o Juditi (5,5-25).

Što se tiče učenja o *vjerniku* i o *patnji* u psalmima s tematikom *tuženja* i *zahvalnosti* više puta se pojavljuje pitanje: zašto Bog dopušta patnju pobožnih ljudi i zašto on trpi uspjeh grešnika? (Pogledati *Psalam* 6,6; 30,10; 88,11-13; 115,17). Ima naravno psalama u kojima se govori o tome da će Bog na kraju uvijek pomoći svojim vjernicima. Pregnantan odgovor na gore postavljeno pitanje nalazi se u *Psalmu* 36(37),3-5: »3. Ufaj u Jehovu, i diluj dobro; pribivaj u državi, i hrani se njezinim blagom. 4. Išći svoju ogodnost Jehovi, i on će ti dati što bude uzprosilo tvoje srce. 5. Očituj Jehovi svoje pûte, ufaj u njega, i on će opraviti.«¹⁷

Govoreći o trećem tematskom krugu psalama, tj. o *grijehu*, o *pokajanju* i o *oproštenju grijehova* i prateći shvaćanje rimsko-katoličke teologije u vezi s tim, mogli bismo ukratko reći sljedeće: prema svjedočanstvu psalama, stanje grešnika nikad nije beznadno jer putem pokajanja i molbe on može ponovno pridobiti naklonost Boga. Jahve nikad neće uskratiti grešniku milosrđa, ako se on, tj. grešnik njemu približava s iskrenom željom da opet živi s njim, tj. s Bogom, u zajednici. Svjedoče nam sve to *Psalmi* 65(66), 16-20; 32(33),10; 102(103),13 i slj.; 130(131),4 i slj.; 143(144),5 i slj. Citirat ćemo kao prvi primjer *Psalam* 65(66),16-20: »16. Dojdite, i slušajte vi svi, koji se bojite Boga, i ja ću vam poviditi, kolika je on učinio mojoj duši. 17. Ja biah k njemu zavapio svojim ustima, i biah ga uzveličao svojim jezikom. 18. Da ja budem vidio u svojem srcu opačiu, ne bi me Gospodin bio uslišao. 19. Ali me je Bog uslišao, i pomnio je na glas mojega moljenja. 20. Proslavljen bio Bog, koji nije odbacio moje moljenje, niti je odalečio od mene svoje milosrdje.«¹⁸ Drugi naš primjer je *Psalam* 102(103),13: »Kako se otac ganjiva na smiljenje prama svojim sinovom, tako se ganjiva na smiljenje i Jehova prama onim, koji ga se boje.«¹⁹

Razmatramo li sad biblijski tekst povijesti Judite i Holoferna, moramo konstatirati da se psalamska tematika »*Bog, vjernik i patnja; pokajanje i oproštenje grijehova*« pojavljuje više puta u tekstu Knjiga o Juditi u teološkom smislu. Po redosljedu radnje te deuterokanonske knjige na sljedećim mjestima: *Judita* 4,1-15, gdje se govori o prijetnji narodu Izraela zbog Nabukodonozorovog vojnog pohoda; *Judita* 5,1-24 sadrži riječ odbrane Akiora uz Boga Izraela; *Judita* 7,1-32

¹⁷ Isto, str. 115-116.

¹⁸ Isto, str. 211-212.

¹⁹ Isto, str. 343.

daje opis situacije o stanju opasnosti Izraela; *Judita 8,1-36* sadrži Juditin govor u kojem on potvrđuje vlast i moć Jahvea; *Judita 9,1-19*: ovdje čitamo Juditinu molitvu kad već ona kaže Bogu da »spomenite se Jehova, svojega uvita« zamoli njega kad rekne: »Bože neba, i stvoritelju vodah, i gospodaru svakoga stvorenja, usliši mene nevoljnicu, koja te moli, i koja se pouzda u tvoje milosrdje.«²⁰ Sve ovo se već simbolički, višestruko i predimenzionirano javlja u segmentu *Knjige o Juditi* u kojemu Akior ostavlja svoju pogansku vjeru i prelazi na vjeru Izraela (*Judita 14,6*): »Tada Akior, vidivši jakost, koju biaše pokazao Izraelov Bog, ostavi krivovirni zakon, virovà u Bogu, učini obrizovati svoju put, i bi postavljen u broj israelskoga puka, kako su i svi njegovi poslidnici do današnjega dana.«²¹

Nakon svega toga logičan je zaključak da je Jahve jedan jedini svemogućí Bog koji može pobijediti protubožanske sile i uvijek ima moć da spasi svoj narod u najtežim situacijama. Narod Betulije spoznajući sve to i uvjerivši se o moći Boga na kraju asirske ofenzive vidi da je čin Judite paradigma vjernosti i vjere u Boga i da zbog toga mora zahvaliti njemu, tj. Bogu. Iz svega toga slijedi da će teološko učenje *Knjige o Juditi* biti ovo: sve one koji napadnu Božji narod zadesit će ista sudbina koju su oni namijenili Bogu i Božjem narodu. Pjesnički sažetak svega toga je molitva Judite koja se čita u devetom dijelu spomenute deuterokanonske knjige.²²

Nakon pobjede Judite nad Asircima, narod Betulije slavi pobjednicu, tj. Juditu, koja pjeva pjesmu zahvalnicu Bogu, koja je već u biblijskom tekstu *psalamska parafraza*. O svemu tome možemo se uvjeriti ako čitamo paralelno *Knjigu psalama* i spomenutu zahvalnu pjesmu Judite. Pregledavajući *Knjigu psalama* naći ćemo više paralelizama koji harmoniziraju sa slikama, s aluzijama na način i karakter pjevanja. U *Psalmu 32(33),1-3* npr. čitamo da »1. klikujte pravedni radi Jehove; prikladno je da ga pravedni hvale. 2. Slavite Jehovu brenčuljama i deseterožicom gudajkom pivajte pisme. 3. Spivajte mu Spivanje novo; pivajte mu izvrsno s vapajem.«²³ U *Psalmu 80(81),2-4* »spivanje Asafa« zvuči ovako: »2. Pivajte Bogu našem pomoćniku; klikujte Jakovljevu Bogu; 3. Začmite pismu, iznesite bubanj, i ugodno zvoneću brenčulju s guslami. 4. Trubite u trublju prvi dan miseca, u priveliki dan vašega blagdana.«²⁴ Sličan je tekst *Psalma 91(92),2-4*: »2. Dobro je slaviti Jehovu, i pivati tvojemu imenu, Privisoki! 3. Ter navistiti u jutro tvoje milosrdje, a u noći tvoju istinitost, 4. uz deseterožicnu gudajku, sa pivanjem uz brenčulju.«²⁵ Motivacija glazbenih sredstava daje opet intonaciju i u *Psalmu*

²⁰ Isto, str. 366.

²¹ Isto, Slog četvrti, str. 380.

²² U vezi s teološkim pitanjima *Knjige psalama* i *Knjige o Juditi* koristili smo se razlaganjem mađarskog teologa Hube Rózsa, profesora Teološkog fakulteta Katoličkog sveučilišta »Pázmány Péter« u Budimpešti u knjizi: R ó z s a, Huba: Ószövetségi bevezeto [Uvod u Stari zavjet], Bp., 1999, str. 198-206; 257-260.

²³ Sveto pismo Staroga i Novoga Uvita [...] Slog peti, str. 99-100.

²⁴ Isto, str. 276-277.

²⁵ Isto, str. 315-316.

97(98),4-6: »4. Klikujte Jehovi sve države; pivajte, radujte se, i spivajte pohvale. 5. Pivajte Jehovi uz brenčulju, uz brenčulju i spivanjem spivanjah. 6. Uz slivene trublje, i uz rožene trublje klikujte prid licem kralja Jehove.«²⁶ *Psalam 107(108)*,2-4 kao »Spivanje Davidovo« počinje sličnim stihovima: »2. Spravno je moje srdce, Bože; spravno je moje srdce da pivam, i da uza svoju diku pivam pisme. 3. Sbudi se moja slavo, sbudi se gudajko i brenčuljo; sbuditi ću se i ja u zoru. 4. Ja ću te slaviti medju narodí, Jehova, ja ću ti pivati pisme medju pucí.«²⁷ Mogli bismo citirati još i *Psalam 143(144)*,9, u devetom stihu opet je markantna pjesnička frazeološka motivacija »nove pjesme« i glazbenih sredstava: »Ja ću ti, Bože, spivati pismu novu, ja ću ti ju spivati uz deseterožicnu gudajku.«²⁸ U *Psalmu 146(147)*,7 autor »Spivanja« opet poziva na pohvalu: »Pivajte Jehovi njegove pohvale, udarujte našem Bogu u brenčulju.«²⁹

I na kraju još dva primjera. Prvi je iz *Psalma 149,1-3*, u kojem kao u prijašnjem primjeru, autor psalma ovako poziva vjernika na hvaljenje Boga: »1. Aleluja... Pivajte Jehovi pismu novu; neka njegova pohvala bude u skupu Svetih! 2. Neke se Israel veseli radi svojega tvorca, neka sionski sinovi klikuju radi svojega kralja. 3. Neke ga proslave podigravajući, neka mu pivaju uz bubnje, i uz brenčulje.«³⁰ Drugi primjer je *Psalam 150,1-6*, gdje se ritmički ponavlja poziv: »Slavite ga« istovremeno jedanaest puta aludirajući na glazbeni način proslave. Sva ona glazbena sredstva upotrebljavala su se u to doba u psalamskoj crkvenoj glazbi: trublje, gusla, brenčulje, žice, trstenica, kleplosnica. Evo tekst *Psalma 150*: »1. Aleluja. Slavite Boga u njegovih Svetih; slavite ga u tvrdnji njegove jakosti. 2. Slavite ga radi njegovih jakosti; slavite ga po množini njegova veličanstva. 3. Slavite ga glasom trublje; slavite ga guslom i brenčuljom. 4. Slavite ga bubnjem i podigravanjem; slavite ga živami i trstenicom. 5. Slavite ga ugodnoglasnim kleplosnicama; slavite ga kleplosnicama lipozvečućimi. 6. Neke proslavi Jehovu sve što je duhato. Aleluja!«³¹

Nakon citiranih primjera pogledajmo Juditinu pjesmu, tj. »Kantiku« s komparativnog gledišta. Na prvi pogled konstatira se da se tekst ove zahvalnice sadržajno dijeli na tri segmenta. S jedne strane nalaze se u njemu svi najvažniji toposi, pjesnička sredstva psalamskih tradicija. S druge strane nalazimo u tekstu kratki pjesnički sažetak junačkog djela Juditina od trenutka kad je ona »svukla udovičku odiću« i »obukla je odiću pomastju« do trenutka kada je ubila Holoferna. U trećem dijelu pjesme Judita slavi Boga, veličinu Boga koji gospoduje nad svijetom i koji je uvijek branitelj naroda Izraela. Pregledavajući tekst konstatiramo da se u pjesmi nalaze svi oni toposi koji se pojavljuju u *Psalmima 32, 95, 97, 103*. To su: »Počmite za Jehovu udarati u bubnje«, »zapivajte Jehovi uz kleplosnice«,

²⁶ Isto, str. 331.

²⁷ Isto, str. 370-371.

²⁸ Isto, str. 453.

²⁹ Isto, str. 459.

³⁰ Isto, str. 463.

³¹ Isto, str. 464.

»zapivajte mu skladnu novu pismu«, »Spivajmo pismu Jehovi, spivajmo novu pismu našem Bogu.«

Kako se vidi, Marulić je nalazio u biblijskom tekstu pjesmu zahvalnicu strukturiranu i motiviranu prema starozavjetnim psalmima i psalamskim toposima. Nalazio je pjesnički formirano djelo koje je morao integrirati u tekst svoga epa, ali istovremeno morao je manje-više parafrazirati biblijsku zahvalnicu. Drugačije rečeno: s jedne strane morao je ostati vjeran originalnome tekstu, a s druge je morao stvoriti svoj originalan pjesnički tekst. Što se tiče sadržajne vjernosti Marulićeve »Kantike«, nema dvojbe da je ona besprijekorna. Ali besprijekorno je i Marulićevo pjesničko parafraziranje biblijskog teksta, što nam svjedoči najprije da je on u izosilabičkim dvostruko rimovanim dvanaestercima uspio vjerno i nijansirano pratiti originalni tekst. Pratimo li u vezi s tim akustiku i muzikalnost stihova, moramo potvrditi da je ona psalamski grandiozna. U ovom kontekstu pratio je isto tako renesansnu umjetničku teoriju imitacije kao u drugim segmentima svoga epa.

* *
*

Dodatak

Tekst pjesme Judite u *Knjizi o Juditi*, tekst Vulgate na latinskom jeziku:

15. Hymnum cantemus Domino, hymnum novum cantemus Deo nostro.

16. Adonai Domine magnus es tu, et praeclarus in virtute tua, et quem superare nemo potest.

17. Tibi serviat omnis creatura tua: quia dixisti, et facta sunt: misisti spiritum tuum, et creata sunt, et non est qui resistat voci tuae.

18. Montes a fundamentis movebuntur cum aquis: petrae, sicut cera, liquescent ante faciem tuam.

19. Qui autem timent te, magni erunt apud te per omnia.

20. Vae genti insurgenti super genus meum: Dominus enim omnipotens vindicabit in eis, in die iudicii visitabit illos.

21. Dabit enim ignem, et vermes in carnes eorum, ut urantur, et sentiant usque in sempiternum.

Liber Judith, 16,15-21.

Tekst na hrvatskom jeziku iz citiranog izdanja Svetog pisma u prijevodu Ivana Matije Škarića:

15. Spivajmo pismu Jehovi, spivajmo novu pismu našem Bogu.

16. Ti si, Jehova, veliki Gospodin, i prizamirit u svojoj jakosti, koga nitko ne može nadvladati.

17. Neka tebi služi svako tvoje stvorenje; ti bo si rekao, i oni bihu učinjeni; ti si izpustio svoj duh, i oni bihu stvoreni, i neima nikoga, koj bi se suprotivio tvojemu glasu.

18. Prid tvojim licem tresu se planine na svojih temeljih skupa s vodami; a hridine raztapljaju se kakono vosak.

19. Ali oni, koji se boje tebe, biti će veliki prid tobom u svakoj stvari.

20. Jao narodu, koj se podiže proti mojemu puku; jer će ga svemogući Bog osvetiti, i jer će njih on na dan suda pedipsati.

21. On će bo pridati njihovu put ognju i črvom, da oni gore, i da ćute u vike.

Knjiga o Juditi, 16,15-21.

Marulićeva parafraza pjesme Judite, tj. tekst tzv. »Kantike«:

Otvorite usan, počnite hvaliti
 Boga i slaviti, u cimbale zvone,
 kitare udariti, psalam peti tone:
 Bog bo potr one, ki rat podvigoše,
 onim milost klone, ki stav uzdaHoše;
 zgubit na dojdoše asirski odbori,
 toga se stigoše, Bog njimi obori.
 Dolce, vrhe, gori bihu pokriliti,
 vod naših izvori bihu zavalili;
 požgat su pritili sela naša i stane,
 žene s dicom htily vest u svoje strane,
 inim dati rane, svih smrtno sikući;
 da Bog naš nas brane, njih slomi tukući,
 krvavca dajući pod oblastju žene,
 sily njih hotući da budu smetene.
 Zatoj ti spletene biše mnogim strahom,
 razbijene i bijene krv smišaše s prahom,
 ke s nesmirnim bahom bihu nastupile,
 a pak s ovim gradom bit se nisu smile.
 Oloferna bile nisu mnogih ruke,
 ni ga naskočily vojske, napan luke
 ni pojamši suke žiganti nesmirni,
 ni od meči zuke, ljudi boju birni;
 da u suknji pirni Judit, kći Merara,
 i pameti virni pozorom ga vara,
 svrže 's sebe stara udovna odily,
 i sta na njoj zgara zlato, biser, svily.
 Rumena ter bila lica sva učini,
 pojde kako vily: tim njega prihini,
 tim srce u pini stavi mu, pak glavu
 otkla kako svinji ali kako bravu.

Čut bi kako lavu vijan' je plača njih,
bižeći po travu, kad vidiše mojih;
ki jih tukoše svih, goneći kako skot,
sto tisuć biše kih i četr sta krat stot.
Božja bo to bi hot, tako da bigaše
okola pustiv plot: naši jih stizaše,
naši jih deraše, oni predajućí,
naši jih rizaše, oni se ne rvućí.
Zato sad pojućí rec' mo u radosti:
Bože svemogućí, kolike s' kriposti!
ki tvojoj jakosti mogu bit opori?
sve od tve strahosti trepi, jer sve stvori.
Ganut se je gori i svita zemlji svoj,
kada ti od zgori srdit pogledaš k njoj;
da strah u kih je tvoj, boječ se zgrišiti,
ti jim ćeš dat pokoj, ti jih uzvišiti.
A ki no prititi narodu budu mom,
ti jih ćeš suditi i strti rukom tvom;
pasti će s moćju svom u oganj neugasljit,
bit pića crvu tom, i nigdare ni sit.

M. Marulić, *Judita*, VI, 286-336.